

Utlåtande Rotel V (Dnr KS 2024/521)

Motion om hur vi kan utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet

Motion av Annika Elmlund och Dennis Wedin (båda M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Clara Lindblom

Sammanfattning av ärendet

Annika Elmlund och Dennis Wedin (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna föreslår åtgärder för att utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet i syfte att göra stadens kajer mer levande och attraktiva.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadsnämnden har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret noterar att aktiviteter som bedrivs inom ramen för stadens kajstrategi beskrivs i berörda nämnder och bolags verksamhetsplanering och uppföljning. Sammantaget anser stadsledningskontoret att det samarbetsforum och de rutiner för planering och uppföljning som finns för kajstrategin är tillräckliga.

Exploateringsnämnden noterar att kajstrategin har lett till flera konkreta planer och samverkansprojekt och att strategin idag hänger nära samman med de strategier, planer, policyer och samarbetsforum som redan finns framtagna för stadens utveckling, vilka är tillräckliga.

Trafiknämnden konstaterar att det redan pågår ett intensivt arbete med att förbättra möjligheten till stadsliv vid kajerna och utveckla Stockholm som en attraktiv

sjöfartsstad samt att strategin redan har koppling till bland annat byggnadsordningen, arkitekturpolicyn och strategi för offentliga rum.

Kungsholmens stadsdelsnämnd konstaterar att i kommunfullmäktiges budget för 2024 finns det flera uppdrag och aktiviteter kopplade till Kajstrategi för Stockholms stad. De noterar samtidigt att i och med att kajstrategin i vissa delar innehåller nulägesbeskrivningar, så kan det vara angeläget att strategin ses över och revideras om några år för att hålla den aktuell.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd konstaterar att i kommunfullmäktiges budget för 2024 finns det flera uppdrag och aktiviteter kopplade till Kajstrategi för Stockholms stad. De noterar samtidigt att i och med att kajstrategin i vissa delar innehåller nulägesbeskrivningar, så kan det vara angeläget att strategin ses över och revideras om några år för att hålla den aktuell.

Södermalms stadsdelsnämnd konstaterar att aktiviteter som bedrivs inom ramen för stadens kajstrategi och som berör Södermalms stadsdelsnämndsområde beskrivs i stadens befintliga verksamhetsplanering och uppföljning. Nämnden anser vidare att det samarbetsforum samt rutiner för planering och uppföljning som redan finns för kajstrategin är tillräckligt.

Stockholms Stadshus AB instämmer i dotterbolagens remissvar, vilka i sin tur är positiva till det fortsatta utvecklandet av stadens kajer. Stockholms Stadshus AB noterar också att de huvudsakliga riktlinjerna för att utveckla och göra stadens kajer mer levande redan beskrivs i Stockholms stads kajstrategi, samt i den genomförandeplan som redovisas årligen i verksamhetsplanen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag delar i huvudsak motionärernas engagemang kring kajernas utveckling. Stockholm har en lång och betydelsefull historia som hamnstad, där vattenrummen och kajerna utgör en central del av stadens identitet och attraktivitet. Hamnverksamheten har förändrats över tid och idag präglas många av kajerna främst av passagerartrafik, fritidsbåtar och offentliga miljöer. Stockholms kajstrategi, utvecklad i samarbete mellan stadens nämnder och bolag, syftar till att bättre tillvarata kajernas potential och skapa mervärde för både invånare och besökare.

Det är därför glädjande att strategin redan har lett till konkreta planer, samverkansprojekt och en förvaltningsöverskridande styrgrupp som driver arbetet framåt. Som exempel på genomförda insatser kan nämnas de tre kajbalkongerna vid Munkbrohamnen, Söder Mälarstrand och Kungsholms strand samt kulturpontonerna i Liljeholmshamnen, som i sig har utvecklats till en attraktion. Strategin har även integrerats med byggnadsordningen, arkitekturpolicyn och strategin för offentliga rum. Vidare redovisas strategins efterlevnad till berörda nämnder och bolag genom verksamhetsberättelsen, i enlighet med stadens sedvanliga styrningsrutiner. Jag ser därför ingen anledning att frånga dessa rutiner när det gäller uppföljning och redovisning av stadens styrdokument.

Det är samtidigt anmärkningsvärt att motionärerna inte anser att kajstrategin är tillräcklig och pekar ut Strandvägen som ett exempel på oordnad utveckling. Det var dock under deras egen tid vid makten som strategin togs fram och beslutades, vilket gav dem full möjlighet att utforma dess inriktning och styrning. Nu, när strategin genomförs och bidrar till en mer levande stadsmiljö, verkar motionärerna plötsligt ha ändrat uppfattning. En förändring som märkligt nog sammanfaller med att en resursstark lokal opinion på stadens mest exklusiva adress uttryckt sitt missnöje. Självklart ska kajernas utveckling ske under ordnade former, men stadens vattenrum tillhör alla stockholmare, och en levande stad förutsätter just liv och aktivitet.

Bilaga

Motion om hur vi kan utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet, dnr KS 2024/521-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Andrea Hedin (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande

Stockholm är en av världens vackraste städer och våra kajer är omåttligt populära platser. Här samsas restauranger, caféer och glassförsäljare med fartyg och flanörer. Det är därför viktigt att kajerna erbjuder platser med god möblering, utkiksplatser, att de är tillgänglighetsanpassade och att det på kajerna finns möjlighet till lugn och ro.

I juni 2022 antog kommunfullmäktige den nu gällande kajstrategin för Stockholms hamnar. Med strategin skulle staden ges möjlighet att utveckla kajerna och att bättre tillvarata den potential som kajerna erbjuder och på så sätt skapa mervärde till både invånare och besökare.

Strandvägen är ett exempel på en kaj där förändringen är påtaglig. Längs med kajen ligger båtar förtöjda. En del fungerar som restauranger och barer. För ett levande stråk är det viktigt med den typen av aktörer. Men det måste vara under ordnade former och en bra balans. Det är för oss uppenbart att det inte räcker, eftersom det saknas tydliga riktlinjer. Som det ser ut nu ges stora möjligheter till fri tolkning eftersom det saknas en guide om vad och hur man får bygga.

Det måste helt enkelt vara enkelt att göra rätt. Det finns ett behov att lägga till en byggnadsordning och en plan för helheten som bättre kan utgöra ett stöd. En inspiration som kan bidra med kunskap och skapa engagemang kring hur vi utvecklar våra kajer för framtidens Stockholm. Där ska också finnas mål så att vi kan mäta att dessa efterlevs. Kajerna bör utformas med stöd i kunskap om den specifika platsen

samtidigt som arkitekturen ska uttrycka sin samtid. Den bör också ge bra förutsättningar för goda och trygga miljöer – både för kaj och vatten.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 mars 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson, Johan Paccamonti och Sophia Granswed Baat (alla M) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Annika Elmlund och Dennis Wedin (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige.

Motionärerna anger att våra kajer är populära platser och det är därför viktigt att det erbjuds god möblering, utsiktsplatser och att kajerna är tillgänglighetsanpassade. I juni 2022 antog kommunfullmäktige den nu gällande kajstrategin för Stockholms hamnar vilken motionärerna menar skulle omsättas i konkreta planer och samverkansprojekt.

Motionärerna hänvisar till Strandvägen som ett exempel där kajen förändrats påtagligt med förtöjda båtar varav en del används som restauranger och barer. För att skapa ett levande stråk uppges att denna typ av verksamheter är viktiga, men det måste vara under ordnade former och en bra balans. Motionärerna pekar även på Skeppsbron som ett viktigt kajstråk där de anser att de restauranger och caféer som finns på plasten borde få bättre förutsättningar till långsiktighet för sina verksamheter.

Vidare anser motionärerna att det saknas tydliga riktlinjer och de efterlyser en guide om vad och hur man får bygga. Lösningen som föreslås är en byggnadsordning och en plan för helheten som kan ge ett bättre stöd.

Mot denna bakgrund föreslår motionärerna att berörda nämnder och bolagsstyrelser tillses att kajstrategin efterlevs fullt ut i syfte att förbättra stadslivet vid kajerna och utveckla Stockholm som en attraktiv sjöfartsstad. De föreslår också att kommunstyrelsen årligen följer upp och redovisar berörda nämnders och bolags efterlevnad av kajstrategin. Vidare föreslår de att Stockholms Hamn AB ser över vattenspegeln vid och intill stadens kajer och hamnar i syfte att forma en gestaltungsstrategi.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd och Stockholms Stadshus AB.

Stadsbyggnadsnämnden har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att trafiknämnden tillsammans med Stockholms Hamnar, exploateringsnämnden, berörda stadsdelsnämnder, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region kontinuerligt arbetar för en långsiktig utveckling av Stockholms kajer i enlighet med kajstrategins intentioner.

Samarbetet har organiserats i en stadsöverskridande styrgrupp. En viktig del i arbetet är samordning med andra initiativ och stadsövergripande styrdokument. Strategin har lett till flera konkreta planer och samverkansprojekt. Det pågår ett omfattande arbete med stadens kajer, som exempel kan nämnas de tre kajbalkongerna på Munkbrohamnen, Söder Mälarstrand och Kungsholms strand. Ett särskilt fokus för arbetet har varit att se hur Söder Mälarstrand kan utvecklas och en förstudie för detta stråk håller på att tas fram i enlighet med uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2024.

De aktiviteter som bedrivs inom ramen för stadens kajstrategi beskrivs i berörda nämnder och bolags verksamhetsplanering och uppföljning. Sammantaget anser stadsledningskontoret att det samarbetsforum och de rutiner för planering och uppföljning som finns för kajstrategin är tillräckliga.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2024 följande.

1. Exploateringsnämnden beslutar att överlämna exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret delar synen på att en del kajer kan utvecklas och förbättras. Kontorets bedömning är att om nya byggrätter ska prövas så behöver nya detaljplaner tas fram för de platserna, nya detaljplaner beställer exploateringsnämnden av stadsbyggnadsnämnden. Kontorets möjlighet till ombyggnation av allmän plats bekostas i normalfallet och täcks upp av en intäkt i form av försäljning av mark eller annan upplåtelse av mark i samband med genomförandet av ett detaljplaneprojekt.

Staden genom exploateringsnämnden upplåter mark genom arrende till Stockholms Hamn AB för hamnändamål samt därmed förenlig verksamhet för flertalet kajer. Tillhörande vattenområden ingår i nyttjanderätten för båtarnas angöring och förtöjning samt för båttrafik.

Rådigheten över kajerna är huvudsakligen trafikkontorets ansvar tillsammans med Stockholms Hamn AB, då kajerna oftast är planlagda som allmän platsmark. Stockholms Hamn AB har ett avtal med exploateringskontoret där de arrenderar vissa sträckor av kajerna längs Stockholm innerstad. För de sträckor som inte ligger inom hamnavtalet ansvarar exploateringskontoret. Efter att kajstrategin antogs i kommunfullmäktige juni 2022 har tjänstepersoner från berörda förvaltningar träffats i en mötesserie med Stockholms Hamn AB som sammankallande. Fokus för arbetet har varit att se hur Söder Mälarstrand kan utvecklas och en förstudie för detta stråk

håller på att tas fram. Det som tagits fram hittills på sträckan är en så kallad kajbalkong som invigdes november 2023 samt en passagerarfärja som går från Söder Mälarstrand till Kungsholmen. Under sommaren 2023 testades även platsen för en av trafikkontorets sommarplatser. En kajbalkong finns även på Kungsholmen, det är ett flytdäck uppbyggt av moduler som kan byggas ut och kombineras på olika sätt. Kajbalkonger möbleras med sittmöbler och växter och bjuder in till rekreation vid vattnet. De kan även inredas med en nätkasse med ris och kvistar under bryggan vilket är bra för fiskar.

Motionärerna vill att kajstrategin efterlevs fullt ut samt att berörda nämnders och bolags efterlevnad av kajstrategin årligen följs upp och redovisas. Kajstrategin hänger nära samman med de strategier, planer och policyer som redan finns framtagna för stadens utveckling. Exploateringskontoret anser att det samarbetsforum som finns för kajstrategin idag är tillräckligt.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2024 följande.

Trafiknämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ser i grunden positivt på förslaget att utveckla stadens kajer och hänvisar till intentionerna att utveckla och levandegöra kajerna som beskrivs i Stockholms stads kajstrategi samt i den genomförandeplan för arbetet som årligen redovisas i verksamhetsberättelse och regelbundna uppföljningar.

Många kajer erbjuder platser med god möblering, utsiktsplatser med möjlighet till nya upplevelser, god tillgänglighet samt möjlighet till lugn och ro. Stockholms kajer är en destination och målpunkt för långt fler än stockholmarna. Det pågår ett intensivt arbete med att förbättra möjligheten till stadsliv vid kajerna och utveckla Stockholm som en attraktiv sjöfartsstad.

Kontoret ser stora möjligheter till utveckling av kajerna för att öka dess rekreation- och vistelsevärden och anser att motionen ligger i linje med intentionerna i kajstrategin. Strategin innehåller fem principer som visar hur kajernas framtida utveckling och behov ska tillgodoses samt hur de ska gestaltas med hög kvalitet och vara trygga.

Strategin har lett till flera konkreta planer och samverkansprojekt. Samverkan där det offentliga och det privata arbetar tillsammans och drar i samma riktning är en grogrund för att skapa förutsättningar för framgångsrikt arbete för att göra stadens kajer attraktiva för vistelse och aktiviteter. Staden arbetar för att skapa goda förutsättningar för lokala aktörer, näringsidkare och unga kulturaktörer att vara med och aktivera kajerna med innehåll.

Som några exempel på vad som har åstadkommit de senaste åren kan nämnas de tre kajbalkongerna på Munkbrohamnen, Söder Mälarstrand och Kungsholm strand samt kulturpontonerna i Liljeholmshamnen som har utvecklats till en destination i sig själv.

Trafikkontoret arbetar, inom ramen för kajstrategin, kontinuerligt tillsammans med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, Stockholm Business Region och Stockholms hamnar för en långsiktig utveckling av Stockholms kajer i enlighet med kajstrategins intentioner. Samarbetet har organiserats med en förvaltningsöverskridande styrgrupp och följs upp löpande.

Stadens front mot vattnet är av riksintresse för kulturmiljövården och stadens vattenspegel är ett av de viktiga värdena att bevara och vårda. En viktig del i kajstrategin är därför en väl avvägd samordning med andra initiativ och stadsövergripande styrdokument. Strategin har därmed även koppling till bland annat byggnadsordningen, arkitekturpolicyn och strategi för offentliga rum, vilken beskriver utvecklingen av stadens gator, vägar, torg och kajer.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2024 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Charlotta Schenholm (L), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2024 finns flera uppdrag och aktiviteter kopplade till Kajstrategi för Stockholms stad. Till exempel anger budgeten att Stockholm Hamnar AB i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska bidra till genomförandet av Stockholms stads kajstrategi med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv och rekreation utmed Söder Mälarstrand. Vidare har trafiknämnden uppdraget att utreda hur Strandvägens kaj ska göras bilfri till sommaren 2024. Att ge stadens nämnder och bolag uppdrag i budgeten ser förvaltningen som ett viktigt verktyg för att se till att kajstrategin och övriga antagna program och riktlinjer efterlevs. På så sätt utförs planering och uppföljning av strategin inom stadens system för integrerad ledning och styrning av verksamhet och ekonomi (ILS). Vidare ser förvaltningen att en framgångsfaktor för genomförandet av kajstrategin är fortsatt nära samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag.

I och med att kajstrategin i vissa delar innehåller nulägesbeskrivningar, anser förvaltningen att det är angeläget att strategin ses över och revideras om några år för att hålla den aktuell. I en sådan översyn anser förvaltningen att det vore positivt om strategin blir tydligare i vissa frågor, till exempel med riktlinjer för utvecklandet av

bad och bastu samt förhållningssätt för byggnation och etableringar i relation till stadens vattenfront och vattenspegel.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Linnea Sandström Lange (L), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 juni 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I kommunfullmäktiges budget för 2024 finns flera uppdrag och aktiviteter kopplade till Kajstrategi för Stockholms stad. Till exempel anger budgeten att Stockholm Hamnar AB i samverkan med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden ska bidra till genomförandet av Stockholms stads kajstrategi med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv och rekreation utmed Söder Mälarstrand. Vidare har trafiknämnden uppdraget att utreda hur Strandvägens kaj ska göras bilfri till sommaren 2024. Att ge stadens nämnder och bolag uppdrag i budgeten ser förvaltningen som ett viktigt verktyg för att se till att kajstrategin och övriga antagna program och riktlinjer efterlevs. På så sätt utförs planering och uppföljning av strategin inom stadens system för integrerad ledning och styrning av verksamhet och ekonomi (ILS). Vidare ser förvaltningen att en framgångsfaktor för genomförandet av kajstrategin är fortsatt nära samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag.

I och med att kajstrategin i vissa delar innehåller nulägesbeskrivningar, anser förvaltningen att det är angeläget att strategin ses över och revideras om några år för att hålla den aktuell. I en sådan översyn anser förvaltningen att det vore positivt om strategin blir tydligare i vissa frågor, till exempel med riktlinjer för utvecklandet av bad och bastu samt förhållningssätt för byggnation och etableringar i relation till stadens vattenfront och vattenspegel.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 september 2024 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Jonas Nilsson m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2024 har i huvudsak följande lydelse.

I samband med att kajstrategin för Stockholms stad 2022 var på remiss framförde Södermalms stadsdelsnämnd att förslaget till den nuvarande kajstrategin var mycket väl genomarbetad då den beskriver kajernas nuvarande funktioner och hur de kan utvecklas till mer levande mötesplatser samtidigt som de uppfyller sjöfartens behov.

Vidare bedömde förvaltningen att kajstrategins fokusområden som syftar till att levandegöra stadens kajer och vattenrum samt de principer kring kajernas framtida utveckling är relevanta för att uppnå strategins syfte som är att stadens kajer ska levandegöras. Vidare uppskattade förvaltningen förslaget att ett särskilt genomförandeprojekt inrättas för att samordna de konkreta utvecklingsprojekten vilket borgar för att strategins visioner kan realiseras på ett effektivt sätt. (Remiss av kajstrategi för Stockholms stad, dnr SÖD 2022/204).

Efter att kajstrategin antogs i kommunfullmäktige juni 2022 har tjänstepersoner från berörda förvaltningar träffats i en mötesserie med Stockholms Hamn AB som sammankallande. Fokus för arbetet har hittills varit att se hur Söder Mälarstrand kan utvecklas och en förstudie för detta stråk håller på att tas fram. På sträckan finns en kajbalkong som invigdes i november 2023 och en passagerarfärja som går mellan Söder Mälarstrand och Kungsholmen. Under sommaren 2023 testades även platsen för en av trafikkontorets sommarplatser. En kajbalkong finns även vid Munkbrohamnen i Gamla stan. Platsen har även försetts med en sandstrand som varit välbesökt. En kajbalkong är ett flytdäck uppbyggt i moduler som kan byggas ut och kombineras på olika sätt för att skapa större och mindre kajbalkonger. Kajbalkongen är möblerad med sittmöbler och växter och bjuder in till häng och rekreation vid vattnet, samtidigt som det är en fiskfrämjande åtgärd.

Motionärerna vill att kajstrategin efterlevs fullt ut samt att berörda nämnders och bolags efterlevnad av kajstrategin årligen följs upp och redovisas. Kajstrategin hänger nära samman med strategier, planer och policyer för stadens arbete och utveckling. De aktiviteter som bedrivs inom ramen för stadens kajstrategi och som berör Södermalms stadsdelsområde beskrivs i stadens befintliga verksamhetsplanering och uppföljning. Förvaltningen anser att det samarbetsforum samt rutiner för planering och uppföljning som redan finns för kajstrategin är tillräckligt.

Gällande förslaget att uppdra till Stockholms Hamnar att se över vattenspegeln vid och intill stadens kajer och hamnar i syfte att forma en gestaltungsstrategi vidhåller förvaltningen synpunkten som framfördes i samband med att kajstrategin var på remiss 2022. ”Det är enligt förvaltningen viktigt att innerstadens vattenspeglar bevaras i största möjliga utsträckning då de ingår i riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården”. (Remiss av kajstrategi för Stockholms stad, dnr SÖD 2022/204).

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 30 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kommunstyrelsen har remitterat *Motion om hur vi kan utveckla och förbättra Stockholms kajstrategi samt se över helheten på vattnet* till bland annat Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till dotterbolagen Stockholms Hamn AB, S:t Erik Markutveckling AB och Stockholm Business Region AB. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagor.

Underremiss

Stockholm Hamns ABs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Hamn är positivt till förslaget att fortsatt förbättra och utveckla stadens kajer. Huvuddragen i att utveckla och levandegöra stadens kajer beskrivs i Stockholms stads kajstrategi samt i den genomförandeplan för arbetet med kajstrategin som årligen redovisas i bolagets verksamhetsplan samt i regelbundna uppföljningar.

Stockholms Hamn ser positivt på att fortsatt konkretisera arbetet bland annat inom ramen för den bolags- och förvaltningsövergripande styrgrupp som finns för kajstrategin. Styrgruppen, som består av representanter från flera förvaltningar och bolag, ansvarar för att inrikta efterlevnaden av kajstrategin så att utvecklingen sker fullt ut i syfte att förbättra stadslivet vid kajerna, samtidigt som Stockholm fortsätter utvecklas som en attraktiv sjöfartsstad.

Stockholms Hamn menar att alla kajer är unika och har olika förutsättningar och möjligheter till utveckling. I kajstrategin finns därför ett antal principer för planering där en av dessa principer är att kajerna ska gestaltas med hög kvalitet och vara trygga. Bolaget ser positivt på förslaget att en gestaltungsstrategi för stadens kajer tas fram i linje med de redan beslutade principerna och i samråd mellan olika parter.

S:t Erik Markutveckling AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

2021 förvärvade bolaget en rad byggnader på innerstadskajerna från systerbolaget Stockholms Hamn AB. Byggnaderna inrymmer bland annat kultur och restaurangverksamheter. Bolaget medverkar i stadens samverkansgrupp för kajstrategin.

S:t Erik Markutveckling menar att den befintliga kajstrategi för Stockholms stad är generellt hållen, men med en viljeinriktning om att kajerna kan utnyttjas mer. Bolaget anser att det är viktigt att de aktörer som bedriver verksamhet kring kajerna ges goda förutsättningar till utveckling och att de konkreta utvecklingsplaner och samverkansprojekt som utlovas i kajstrategin fullföljs.

Stockholm Business Region AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Business Region ser positivt på motionen och delar uppfattningen att Stockholms kajer utgör en viktig del av stadens identitet och attraktionskraft. De huvudsakliga riktlinjerna för att utveckla och göra stadens kajer mer levande beskrivs i Stockholms stads kajstrategi, samt i den genomförandeplan som redovisas årligen i verksamhetsplanen.

Stockholm Business Region ser positivt på att fortsatt konkretisera detta arbete bland annat inom ramen för den bolags- och förvaltningsövergripande styrgrupp som finns för kajstrategin. Styrgruppen, som består av representanter från flera förvaltningar och bolag, ansvarar för att inrikta efterlevnaden av kajstrategin så att utvecklingen sker fullt ut i syfte att förbättra stadslivet vid kajerna, samtidigt som Stockholm fortsätter utvecklas som en attraktiv sjöfartsstad.

Stockholm Business Region betonar att det redan pågår omfattande arbete med stadens kajer, inklusive pilotprojekt vid Söder Mälarstrand och utvecklingen av kajbalkonger, som syftar till att förbättra och aktivera Stockholms kajer. Dessa projekt har visat sig framgångsrika genom att skapa nya affärsmöjligheter för lokala näringsidkare, öka tillgängligheten och locka fler besökare till stadens kajer. Bolaget menar att det är viktigt att dessa initiativ integreras i det fortsatta arbetet för att säkerställa en sammanhängande utveckling och maximera nyttan för både näringslivet och stadens invånare.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen instämmer i dotterbolagens remissvar. Koncernledningen menar att kajerna är viktiga platser i staden. Flera av stadens kajer erbjuder platser med god möblering, utkiksplatser med möjlighet till nya upplevelser, god tillgänglighet samt möjlighet till lugn och ro. Stockholms kajer är en destination och målpunkt för långt fler än stockholmarna.

Koncernledningen noterar att de huvudsakliga riktlinjerna för att utveckla och göra stadens kajer mer levande beskrivs i Stockholms stads kajstrategi, samt i den genomförandeplan som redovisas årligen i verksamhetsplanen.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M)

Att nämnden beslutar att tillstyrka motionen i sin helhet, samt att därutöver anföra följande:

Stockholm är en av världens vackraste städer och våra kajer är omåttligt populära platser. Här samsas restauranger, caféer och glassförsäljare med fartyg och flanörer. Det är därför viktigt att kajerna erbjuder platser med god möblering, utkiksplatser, att de är tillgänglighetsanpassade och att det på kajerna finns möjlighet till lugn och ro.

I juni 2022 antog kommunfullmäktige den nu gällande kajstrategin för Stockholms hamnar. Med strategin skulle staden ges möjlighet att utveckla kajerna och att bättre tillvarata den potential som kajerna erbjuder och på så sätt skapa mervärde till både invånare och besökare.

Strandvägen är ett exempel på en kaj där förändringen är påtaglig. Längs med kajen ligger båtar förtöjda. En del fungerar som restauranger och barer. För ett levande stråk är det viktigt med den typen av aktörer. Men det måste vara under ordnade former och en bra balans.

Det är för oss uppenbart att det inte räcker, eftersom det saknas tydliga riktlinjer. Som det ser ut nu ges stora möjligheter till fri tolkning eftersom det saknas en guide om vad och hur man får bygga.

Det måste helt enkelt vara enkelt att göra rätt. Det finns ett behov att lägga till en byggnadsordning och en plan för helheten som bättre kan utgöra ett stöd. En inspiration som kan bidra med kunskap och skapa engagemang kring hur vi utvecklar våra kajer för framtidens Stockholm. Där ska också finnas mål så att vi kan mäta att dessa efterlevs. Kajerna bör utformas med stöd i kunskap om den specifika platsen samtidigt som arkitekturen ska uttrycka sin samtid. Den bör också ge bra förutsättningar för goda och trygga miljöer – både för kaj och vatten.

Trafiknämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M)

Se reservation under exploateringsnämnden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Charlotta Schenholm (L)

1. Att tillstyrka motionen
2. att därutöver anföra

Stockholm är en av världens vackraste städer. Inte minst tack vare närheten till vattnet och stadens milslånga strandpromenader. Bland dessa är inte minst kajerna mycket populära - här samsas restauranger, caféer och glassförsäljare med fartyg och flanörer. Det är därför viktigt att kajerna erbjuder platser med god möblering, utkiksplatser, att de är tillgänglighetsanpassade och att det på kajerna finns möjlighet till lugn och ro.

I juni 2022 antog kommunfullmäktige den nu gällande kajstrategin för Stockholms hamnar. Med strategin skulle staden ges möjlighet att utveckla kajerna och att bättre tillvarata den potential som kajerna erbjuder och på så sätt skapa mervärde till både invånare och besökare. Meningen var att strategin skulle omsättas i konkreta planer och samverkansprojekt. Målgruppen är stadens egna förvaltningar och bolag men också till de näringsidkare som är verksamma utmed stadens kajer.

Det måste vara enkelt att göra rätt. Det finns ett behov att lägga till en byggnadsordning och en plan för helheten som bättre kan utgöra ett stöd vad gäller utvecklingen av stadens kajer. En inspiration som kan bidra med kunskap och skapa engagemang kring hur vi utvecklar våra kajer för framtidens Stockholm. Där ska också finnas mål så att vi kan mäta att dessa efterlevs. Kajerna bör utformas med stöd i kunskap om den specifika platsen samtidigt som arkitekturen ska uttrycka sin samtid. Den bör också ge bra förutsättningar för goda och trygga miljöer – både för kaj och vatten.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Linnea Sandström Lange (L)

Se reservation under Kungsholmens stadsdelsnämnd.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation av Jonas Nilsson m.fl. (M)

Att motionen skulle tillstyrkas.